

**Gikt – nya rekommendationer
för läkemedelsbehandling**

Mats Dehlin
Överläkare, Doktor
Reumatologi Sahlgrenska, Göteborgs Universitet

Disposition

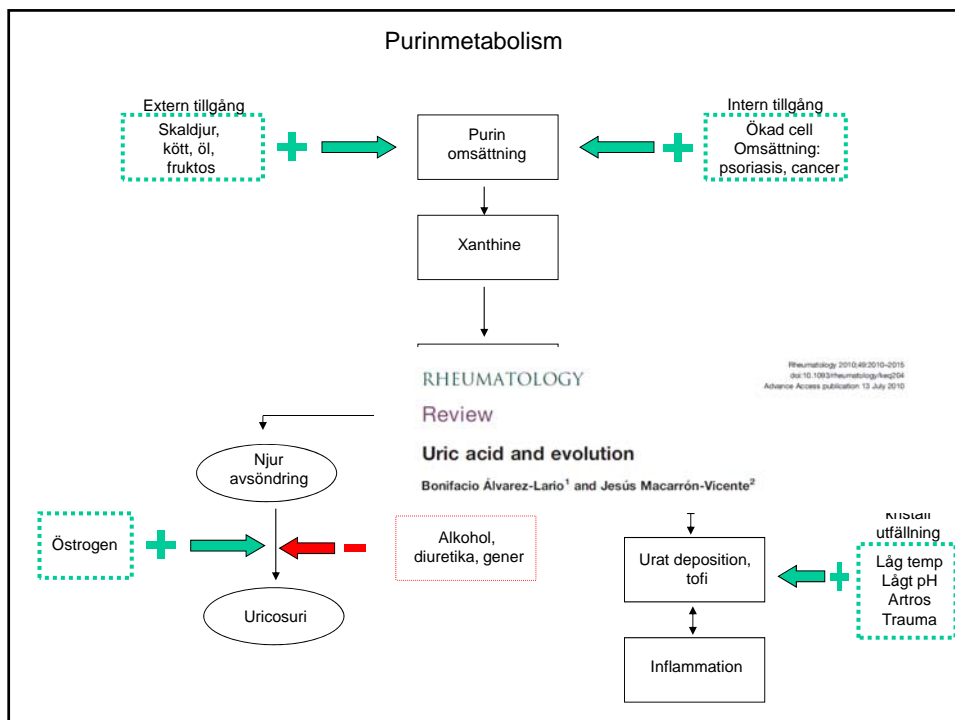
- Vad är gikt?
- Patogenes – ursprung till gikt
- Gikt diagnostik
- Gikt i världen
- Gikt i VGR, Sverige
- Gikt – behandling
- Gikt faller mellan stolar

Vad är gikt

- Inflammation i led/leder, företrädesvis fot
- Inflammation – tumor, rubor, dolor, calor
- Orsakad av utfällning av urinsyrakristaller
- Vilka retar immunsystemet kraftigt
- Attackvis förlöpande,
- En attack varar i dagar till veckor
- Med tiden mer kroniska besvär

Gikt patogenes

- Urinsyra – purinmetabolism
- Purin är en pyrimidinring sammansmält med en imidazolring
- Den enklaste föreningen i gruppen kvävebaser.
- En fundamental del av DNA och RNA

Gikt – diagnostik 1

- Saknas validerade klassifikationskriterier
- Golden standard – påvisande av urinsyrakristaller alt tofi
  - Ledpunktion
  - Tofi
  - Imaging
    - Ultraljud?
    - Dual energy CT (deCT)!

Gikt – diagnostik 2

- Serumurat – kan vara sänkt i samband med akut attack
- Typisk anamnes, återkommande problem

Gikt – diagnostik 3

- Diagnostisk hjälp

Gikt-kalkylator	
Manifestation	Poäng
Tofi	13 p
Urat >350	3,5 p
Max inflammation inom 24 timmar	0,5 p
Rodnad över leder	1 p
Mono / Oligoartrit attack	2 p
Manligt kön	2 p
MTP 1 engagemang	2,5 p
Hypertoni el > 1 hjärt-kärlsjukdom*	1,5 p

Totalpoäng <4 utesluter gikt
>8 talar starkt för gikt
4-8 rekommenderar vidare utredning med i första hand ledvätskeanalys

* = kärlkramp, hjärtinfarkt, hjärtsvikt, stroke, TIA eller perifer kärlsjukdom

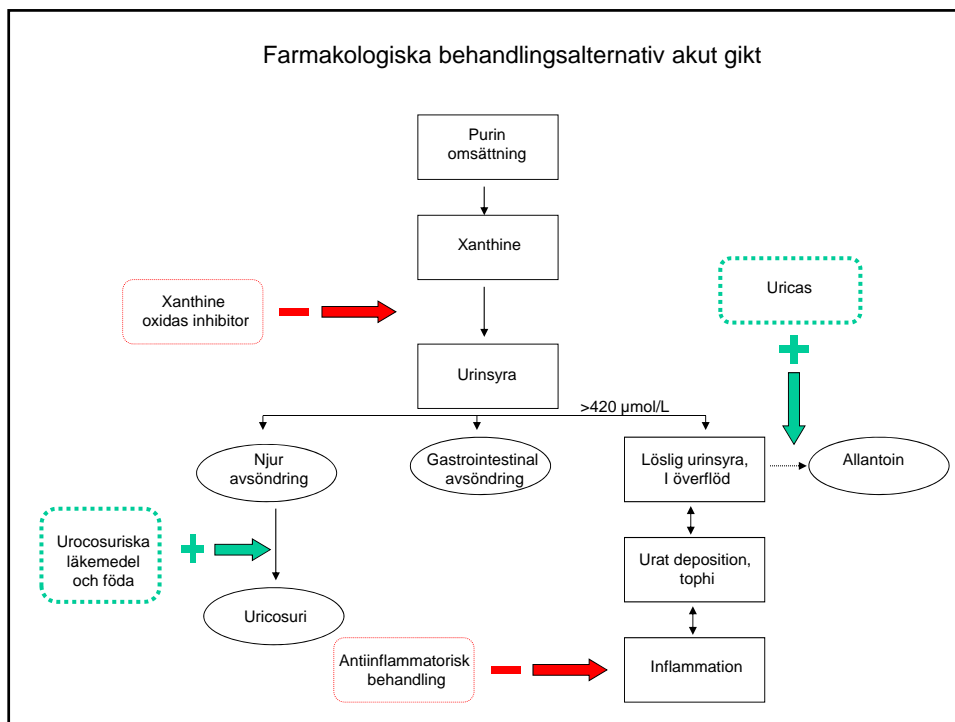
Ref: Janssens HJ, Franssen J, van de Lisdonk EH, van Riel PL, van Weel C, Janssen M. A diagnostic rule for acute gouty arthritis in primary care without joint fluid analysis. Arch Intern Med 2010;170 13: 1120-6.

Gikt - behandling

- Livsstilsfaktorer
  - Kost: Öl, sprit, rött kött, skaldjur, inälvsmat
  - Övervikt
  - Läkemedel: vätskedrivande, losartan bästa RAS-blockad
- Medicin
  - Akut, antiinflammatoriska preparat
  - Profylax - urinsyrasänkande

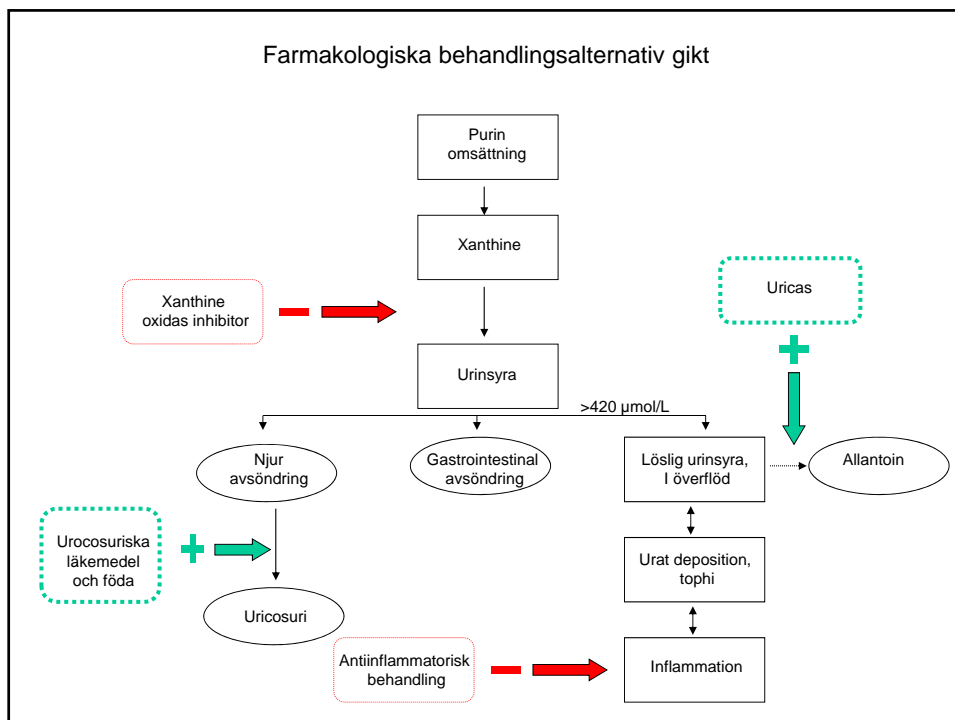
Gikt - behandling

- Livsstilsfaktorer
  - Kost: Öl, sprit, rött kött, skaldjur, inälvsmat
  - Övervikt
  - Läkemedel: vätskedrivande

Gikt - akutbehandling

- NSAID / COX-hämmare
  - fulldos 5-7 dgr
- kolkicin - Colrefuz tbl 500 µg
  - 1 mg (2 tabletter á 500 µg)), åtföljt av 500 mikrogram 1 timme senare. Efter 12 timmar kan beh fortsätta - 500 mikrogram 3 gånger dagligen tills den akuta attacken upphört. En total dos på 6 mg ska inte överstigas
- Kortison,
  - tbl (Prednisolon 25-35 mg i 5 dgr
  - Inj kortison
- IL-1 blockad
  - Kanakinumab – Ilaris (specialistpreparat?!)

Uratsänkande behandling = allopurinol När börja?

- Efter 1-2 attacker per år?
- Efter första attack? * om negativa faktorer såsom:
  - ålder < 40 år
  - uratnivå > 480 µmol/l
  - tofi
  - skelettpåverkan som ses vid bilddiagnostik
  - multipelt ledengagemang
  - uratnjursten
  - komorbiditet (njursvikt, hypertoni, ischemisk hjärtsjukdom, hjärtsvikt)

* Läkemedelsverket kommer med Behandlingsriktlinjer maj 2016

Uratsänkande behandling = allopurinol Hur börja?

- Allopurinol 100 mg, dosöka m 100 mg per 3-4 v m kontroll av serumurat
- Risk för ökad anfallsfrekvens
  - överväg anfallsprofylax i upp till 6 månader (NSAID/COX / kortison / kolkicin)
- Målnivå
  - S-urat <360, om tofi <300
- Hur länge behandla?
  - Längre – sjukdomen tenderar till att komma tillbaka

Allopurinol – problem

– Njurfunktion

Kreatinin-clearance
ml/min (normalvärde 60-120)
över 20

20-10

under 10

Dosering vid reducerad
njurfunktion
Standarddos

100-200 mg/dag

100 mg/dag
eller längre intervaller

www.fass.se

Allopurinol – problem

- Allergiska reaktioner, allvarligt men sällsynt
- Interaktion med azatioprin och merkaptopurin!

Uratsänkande behandling,
intolerans allopurinol = febuxostat – Adenuric?

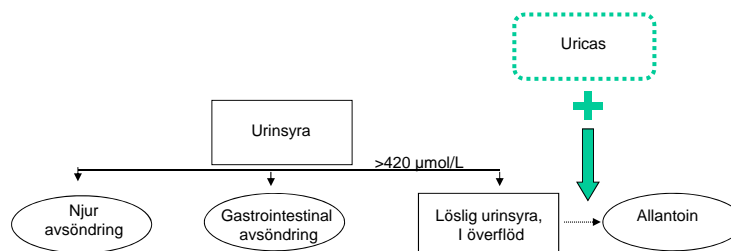
- Xanthin oxidase inhibitor
- Svårt att förskriva, går att få på rekvisition – registrerat i Sverige men inte prispförhandlat

Uricosurika

- Probecid
  - Går att lägga till allopurinol
  - Beroende av njurfunktion
  - Interaktioner
- (lesinurad) – nytt urocosurika, endast i kombination med xantinoxidashämmare

Urikas

- pegloticase – Krystexxa
- rasburicase - Fasturtec

Gikt – faller mellan stolar

- Flera av de med gikt är otillräckligt behandlade – gäller både primärvård och specialistvård, visat i studier från både Storbritannien och Frankrike
- Bra behandling finns men den används inte i den utsträckning den skall – problem över hela världen
- Stark koppling till hjärt-kärlsjukdom – överväg screening

Gikt i VGR, Sverige

- Regional Medicinsk Riktlinje för gikt är under framtagande i VGR

REGIONAL MEDICINSK RIKTLINJE – LÄKEMEDEL

Gikt